

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Α. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
21 παρ. 1 Σ & 5 παρ. 1 Σ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΡΣΑΛΙΑ Κ. ΣΟΥΡΟΠΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 2004

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- 1) ΠΕΡΙΛΗΨΗ
- 2) ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- 3) ΤΡΙΤΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ
- 4) ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
- 5) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ
- 6) ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
(υπ' αριθμ. 3429/1984 απόφαση του Εφετείου Αθηνών)
- 7) ΚΡΙΤΙΚΗ – ΙΔΙΑ ΘΕΣΗ
- 8) ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

1) ΠΕΡΙΛΗΨΗ

τριπενέργεια - συνταγματική αρχή της βασικής ισχύος των θεμελιωδών δικαιωμάτων - καταρχήν όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα εφαρμόζονται στις διαπροσωπικές σχέσεις ως προς το γενικό αμυντικό τους περιεχόμενο - συνταγματική επιταγή αποτελεί, εκτός από την εφαρμογή του γενικού αμυντικού περιεχομένου των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ο περιορισμός τους - θεσμική προσαρμογή, αν η εφαρμογή του γενικού περιεχομένου θα οδηγούσε στη διάλυση των εννόμων σχέσεων και θεσμών - περιορισμός με γνώμονα την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ δικαιωμάτων και θεσμών ή εννόμων σχέσεων - οι αιτιώδεις περιορισμοί επιτρέπονται - οι αναιτιώδεις απαγορεύονται και συνιστούν προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων – πρακτική αντιμετώπιση θεσμικής εφαρμογής.

2) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μια σύντομη αναδρομή στα ιστορικά δεδομένα που οδήγησαν στην διαμόρφωση των συνταγματικών δικαιωμάτων δεν αφήνει αμφιβολία, ότι ορθώς τα θεμελιώδη δικαιώματα υπήρξαν ανέκαθεν αμυντικά δικαιώματα έναντι του κράτους, καθώς το τελευταίο αποτελούσε την κύρια, αν όχι μοναδική «απειλή» των εννόμων αγαθών που προστατεύουν τα συνταγματικά δικαιώματα.

Η ως άνω θέση, η οποία αντικατοπτρίζει την παραδοσιακή αντίληψη σχετικά με τη δεσμευτικότητα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία τα συνταγματικά δικαιώματα, προσλαμβάνοντας αντικρατική κατεύθυνση, στόχο έχουν τη δέσμευση μόνο του κράτους, έχει προ πολλού έντονα αμφισβητηθεί. Σε τούτο συντέλεσαν κυρίως η δημοκρατικοποίηση του κράτους, η μετακύλιση κοινωνικών λειτουργιών από το κράτος στους ιδιώτες, αλλά και η ενίσχυση της ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας και εν γένει της ιδιωτικής εξουσίας, καθώς αποκάλυψαν ότι στη σύγχρονη πραγματικότητα πηγή κινδύνου των εννόμων αγαθών, που προστατεύονται από τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν αποτελεί μόνο η κρατική εξουσία, αλλά ο άνθρωπος και η οικονομική ανάγκη, με άλλα λόγια η ιδιωτική – οικονομική και κοινωνική – εξουσία.

Οι σύγχρονες εξελίξεις οδήγησαν στην ανάγκη αντικειμενικοποίησης των συνταγματικών δικαιωμάτων κατά τρόπο, ώστε αυτά να ισχύουν όχι μόνο στις σχέσεις μεταξύ κράτους και πολιτών, αλλά και στις σχέσεις των ιδιωτών μεταξύ τους. Οι πρώτες αμφισβητήσεις προήλθαν από το χώρο του εργατικού δικαίου στη Γερμανία, όπου επισημάνθηκε ότι η ιδιωτική εξουσία (και δη αυτή του εργοδότη) πλησιάζει σε ένταση την κρατική εξουσία και ως εκ τούτου καθίσταται αναγκαία η εφαρμογή των συνταγματικών δικαιωμάτων και στις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών, δηλ. όχι μόνο στο δημόσιο, αλλά και στο ιδιωτικό δίκαιο. Αποτέλεσμα των ως άνω θεωρητικών προσεγγίσεων ήταν η διαμόρφωση της θεωρίας της τριτενέργειας.

3) ΤΡΙΤΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ως τριτενέργεια νοείται η εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων στον ιδιωτικό χώρο. Ειδικότερα τριτενέργεια είναι η διεύρυνση του κύκλου των αποδεκτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων, δηλ. του κύκλου των προσώπων που δεσμεύονται από αυτά, έτσι ώστε να περιλαμβάνονται σ' αυτά όχι μόνο το κράτος, αλλά και τρίτοι, ως τρίτοι δε θεωρούνται οι ιδιώτες, κατά τρόπο ώστε η αμυντική νομική ενέργεια των θεμελιωδών δικαιωμάτων, να ισχύει και έναντι των ιδιωτών και ως εκ τούτου να εξασφαλίζεται η ακώλυτη άσκησή τους, εξαναγκάζοντας τις απειλητικές αντικοινωνικές δυνάμεις να απέχουν από κάθε προσβολή της ανθρώπινης αξίας.

Στη ελληνική και αλλοδαπή θεωρία, αλλά και στη νομολογία γίνεται διάκριση μεταξύ άμεσης και έμμεσης τριτενέργειας.

Ως άμεση νοείται η τριτενέργεια στις περιπτώσεις εκείνες, στις οποίες ο ιδιώτης επικαλείται απευθείας κάποια συνταγματική διάταξη για να θεμελιώσει ένα δικαίωμα και να προστατευθεί από τυχόν προσβολή του.

Συνεπώς σύμφωνα με τη θεωρία της άμεσης τριτενέργειας, τα θεμελιώδη δικαιώματα έχουν αντικειμενική φύση, εφαρμόζονται ως αυτοτελείς κανόνες δικαίου και ως αντικειμενικοί κανόνες δικαίου δεσμεύουν όχι μόνο το κράτος αλλά και τους ιδιώτες.

Η εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο ιδιωτικό δίκαιο, κατά τη θεωρία της άμεσης τριτενέργειας, δεν έχει ανάγκη από καμιά «δίοδο», όπως είναι οι γενικές ρήτρες.

Η αναγνώριση της άμεσης τριτενέργειας των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν συνεπάγεται την εφαρμογή όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο ιδιωτικό δίκαιο, καθώς τούτο μπορεί να αποκλείεται από τη φύση τους.

Ως έμμεση νοείται η τριτενέργεια στις περιπτώσεις εκείνες, στις οποίες τα συνταγματικά δικαιώματα εφαρμόζονται στις ιδιωτικές σχέσεις έμμεσα, υπό τη μορφή της χρησιμοποίησής τους για την πλήρωση και ερμηνεία των γενικών ρητρών και αόριστων νομικών εννοιών του ιδιωτικού δικαίου. Με άλλα λόγια σύμφωνα με τη θεωρία της έμμεσης τριτενέργειας, εφόσον υπάρχουν ειδικοί κανόνες ιδιωτικού δικαίου, η δράση των ιδιωτών πρέπει να κρίνεται σύμφωνα με το περιεχόμενο των κανόνων αυτών. Αν λείπουν οι

ειδικοί κανόνες ιδιωτικού δικαίου, είναι δυνατή η έμμεση επίδραση των θεμελιωδών δικαιωμάτων συμπληρωμένων με γενικές ρήτρες ιδιωτικού δικαίου, τις οποίες και εξειδικεύουν. Η θεωρία της έμμεσης τριτενέργειας συνάδει με την παραδοσιακή και όχι με τη σύγχρονη θεωρία, κατά την οποία η έννομη τάξη είναι ενιαία και όχι δυαδιστική, δηλ. διχοτομημένη σε ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο.

4) ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Πλέον στη σύγχρονη έννομη τάξη δεν τίθεται ζήτημα αποδοχής της τριτενέργειας των συνταγματικών δικαιωμάτων. Τούτο συμβαίνει διότι ο αναθεωρητικός νομοθέτης του 2001 ρητά καθιέρωσε τη δυνατότητα τριτενέργειας των συνταγματικών δικαιωμάτων, καθώς όρισε σχετικά με αυτά στη διάταξη 25 παρ. 1 εδ. γ ότι: «Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν». Συνεπώς μάλλον θεωρητική παρά πρακτική χρησιμότητα έχουν οι ανωτέρω προσεγγίσεις, καθώς στις διαπροσωπικές σχέσεις για την άρση των διαπροσωπικών αντιθέσεων εφαρμόζονται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα, ασφαλώς δε κατά το αμυντικό τους περιεχόμενο.

Πρακτικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και κύριο ζήτημα αποτελεί πλέον η εφαρμογή της τριτενέργειας των συνταγματικών δικαιωμάτων. Πρόκειται δηλ. για πρόβλημα προσδιορισμού του τρόπου και του μέτρου εφαρμογής των συνταγματικών δικαιωμάτων σε συγκεκριμένες έννομες σχέσεις και θεσμούς.

Στον ανωτέρω προβληματισμό απαντά η θεσμική εφαρμογή των αμυντικών δικαιωμάτων. Ως θεσμική εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων νοείται η εφαρμογή τους στο επίπεδο μερικότερης έννομης σχέσης ή θεσμού, όπως προσδιορίζεται από τη σχέση αιτιώδους συνάφειας.

Καταρχήν η εφαρμογή κάποιου θεμελιώδους δικαιώματος μέσα σε κάποια έννομη σχέση ή θεσμό είναι άμεση, έτσι ώστε το δικαίωμα να εφαρμόζεται ευθέως στα πλαίσια του εν λόγω θεσμού αναπτύσσοντας την ενέργειά του σε όλη του την έκταση. Ωστόσο υπάρχουν περιπτώσεις, οι οποίες αποτελούν και τις πλέον δυσδιάκριτες, όπου το συνταγματικό δικαίωμα αρχικά φαίνεται ότι

δεν εφαρμόζεται, στην πραγματικότητα όμως εφαρμόζεται, αλλά περιορισμένο κατά την έκταση του περιεχομένου του.

Το μέτρο της θεσμικής εφαρμογής του δικαιώματος προσδιορίζεται από το δεσμό αιτιώδους συνάφειας δικαιώματος και έννομης σχέσης ή θεσμού. Αν μεταξύ τους δεν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια, επιβάλλεται η εφαρμογή του δικαιώματος, σε όλη την έκταση του περιεχομένου του. Σε αυτές τις περιπτώσεις απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός. Αντίθετα, αν μεταξύ τους υπάρχει αιτιώδης συνάφεια, επιβάλλεται ο περιορισμός του γενικού αμυντικού περιεχομένου.

5) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συμπερασματικά σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή της βασικής ισχύος των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καταρχήν όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα εφαρμόζονται στις διαπροσωπικές σχέσεις ως προς το γενικό αμυντικό τους περιεχόμενο, δηλ. ως προς όλη την έκταση του αμυντικού περιεχομένου τους. Ωστόσο συνταγματική επιταγή αποτελεί, εκτός από την εφαρμογή του γενικού αμυντικού περιεχομένου των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ο περιορισμός τους, η θεσμική τους προσαρμογή, αν η εφαρμογή του γενικού περιεχομένου θα οδηγούσε στη διάλυση των εννόμων σχέσεων και θεσμών. Ο εν λόγω περιορισμός πρέπει να γίνεται με γνώμονα την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ δικαιωμάτων και θεσμών ή εννόμων σχέσεων, καθώς οι αιτιώδεις περιορισμοί επιτρέπονται, ενώ οι αναιτιώδεις απαγορεύονται και συνιστούν προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

6) ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

(υπ' αριθμ. 3429/1984 απόφαση του Εφετείου Αθηνών)

Σύμφωνα με το πραγματικό της υπόθεσης μεταξύ του εκκαλούντος και του εφεσίβλητου είχε συναφθεί σύμβαση μισθώσεως ενός ακινήτου, το οποίο

ο εκκαλών (ο οποίος επείχε θέση μισθωτή στην ως άνω σύμβαση) παραχώρησε -κατά παράβαση της συμφωνηθείσας μισθώσεως- τη χρήση του μισθίου σε μία εταιρία, η οποία είχε συσταθεί από τα δύο ενήλικα τέκνα του εκκαλούντος-μισθωτή, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από τους τελευταίους για την εκπλήρωση των σκοπών της εταιρίας. Κατ' αυτό τον τρόπο και κατά παράβαση των συμβατικών όρων το μίσθιο εχρησιμοποιήτο κατά πρώτον από πρόσωπο διάφορο εκείνου που ο εκμισθωτής επέλεξε ως κατάλληλο για να συμβληθεί μαζί του και κατά δεύτερον για χρήση διάφορη της συμφωνημένης μεταξύ των συμβληθέντων.

Το πρωτόδικο δικαστήριο είχε κρίνει ότι μια τέτοιου είδους συμπεριφορά συνιστά παράβαση των συμβατικών όρων εκ μέρους του μισθωτή, γεγονός που δίνει το δικαίωμα στον εκμισθωτή να καταγγείλει τη σύμβαση της μισθώσεως και να ζητήσει την απόδοση του μισθίου.

Ο εκκαλών-μισθωτής ισχυριζόμενος ότι η τοιαύτη παραχώρηση της χρήσης του μισθίου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης 1509 ΑΚ, ήτοι στην έννοια της γονικής παροχής, η οποία πραγματοποιείται για «τη δημιουργία ή τη διατήρηση οικονομικής αυτοτελείας είτε για την έναρξη ή την εξακολούθηση επαγγέλματος» του τέκνου, υποστήριξε ότι η καταγγελία της σύμβασης δεν είναι έγκυρη, αντίθετη δε ερμηνεία οδηγεί και σε προσβολή της διάταξης 21 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά την οποία «Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους».

Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο την απόφαση του οποίου σχολιάζουμε έκρινε ότι κατά πρώτον η παραχώρηση της χρήσης του μισθίου δεν συνιστά γονική παροχή κατά την έννοια της 1509ΑΚ, διότι ο νομοθέτης αναφερόμενος σε παροχή περιουσίας εννοεί την παροχή ίδιας των γονέων περιουσίας και όχι αλλότριας δηλ. τρίτου προσώπου. Περαιτέρω δε ο νομοθέτης θεσπίζοντας μία διάταξη σύμφωνη με το Σύνταγμα έχει ήδη σταθμίσει τα αντικρουόμενα συμφέροντα των πολιτών αξιολογώντας και ιεραρχώντας αυτά κατά τρόπο ώστε ένα προστατευόμενο δικαίωμα (εν προκειμένω 21 παρ. 1Σ), το οποίο (και σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης) τριτενεργεί έναντι των ιδιωτών, ερμηνευόμενο όμως μέσα στα πλαίσια που το Σύνταγμα διαγράφει, δεν πρέπει να καταλήγει στην κατάλυση των δικαιωμάτων των άλλων, όπως εν

προκειμένου το δικαίωμα της οικονομικής ελευθερίας του εφεσίβλητου, ως ειδικότερη εκδήλωση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας αυτού.

Με αυτές τις σκέψεις το Εφετείο κρίνοντας ότι ο εφεσίβλητος-εκμισθωτής υφίσταται αδικαιολόγητα περιορισμό του δικαιώματός του για ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και δη της οικονομικής ελευθερίας αυτού, απέρριψε την έφεση του εκκαλούντος και επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση.

7) ΚΡΙΤΙΚΗ – ΙΔΙΑ ΘΕΣΗ

Το δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι η παραχώρηση της χρήσης του μισθίου από τον εκκαλούντα – μισθωτή προς τα τέκνα του δεν μπορεί εν προκειμένω βρίσκοντας έρεισμα στην διάταξη 21 παρ. 1 του Συντάγματος να είναι σύνομη, καθώς μεταξύ του εν λόγω δικαιώματος και της έννομης σχέσης, ήτοι της συμβάσεως μισθώσεως που συνήφθη, υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος ικανός να δικαιολογήσει την απόκλιση από τη συνταγματική αρχή βασικής ισχύος των συνταγματικών δικαιωμάτων έναντι τρίτων. Ειδικότερα τα μεταξύ των δύο μερών βάσει της οικονομικής ελευθερίας συμφωνηθέντα, επιβάλλουν τον περιορισμό του δικαιώματος που απορρέει από το 21 παρ. 1, καθώς τα δύο μέρη γνωρίζοντας τις βιοτικές συνθήκες που τους διέπουν προέβησαν βάσει αυτών στη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας, μεταγενέστερη δε αντίθετη από τα συμφωνηθέντα συμπεριφορά συνιστά υπέρμετρη δέσμευση του ενός εκ των δύο μερών και προσβολή του δικαιώματος του στην οικονομική ελευθερία. Συνεπώς πέραν του ότι δεν πληρούται η νομοθετική διάταξη που επικαλείται ο εκκαλών, η επίκληση της εν λόγω διάταξης του Συντάγματος, υπό το φως του οποίου ερμηνεύονται άλλωστε οι επιλογές του νομοθέτη, δεν καθιστά δυνατή την εφαρμογή της σε όλη την έκτασή της, ο περιορισμός αυτής είναι επιτρεπτός, αντιθέτως δε πρέπει να εφαρμοστεί σε όλη του την έκταση το δικαίωμα οικονομικής ελευθερίας του εδώ εφεσίβλητου – εκμισθωτή.

8) ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Δικαστήριο: ΕΦΕΤΕΙΟ

Τόπος: Αθήνα

Αριθ. Απόφασης: 3429

Έτος: 1984

Κείμενο Απόφασης

Επειδή κατά το άρθρον 6 § 1 Ν. 813/1978 η παραχώρηση καθ' οιονδήποτε τρόπον, εν όλω ή εν μέρει, εις άλλον της χρήσεως του μισθίου, ιδία δε υπεκμισθώσεως ή συστάσεως εταιρείας, ως και η μεταβίβασις εν όλω της μισθωτικής σχέσεως δεν επιτρέπεται, πλην αντιθέτου συμφωνίας των μερών.

Κατά δε το άρθρον 594 ΑΚ, εφαρμοζόμενον και εις τας ρυθμιζομένας υπό του Ν. 813/1978 μισθώσεις βάσει των άρθρων 8,29 Ν. 813/1978, ο εκμισθωτής δικαιούται εις άμεσον καταγγελίαν της μισθώσεως άμα δε και εις αποζημίωσιν, εάν ο μισθωτής, παρά τας διαμαρτυρίας του εκμισθωτού, μεταχειρίζεται το μίσθιον ουχί μετ' επιμελείας και ως συνεφωνήθη ή δεν τηρή την προσήκουσαν συμπεριφοράν προς τους λοιπούς ενοίκους. Εκ των άνω διατάξεων προκύπτει ότι ο εκμισθωτής εν περιπτώσει κακής χρήσεως του μισθίου, ή παραχωρήσεως της χρήσεως παρά τα συμπεφωνημένα, δικαιούται να καταγγείλη την μίσθωσιν με άμεσον συνέπειαν την λύσιν της συμβάσεως δια το μέλλον. Ο νόμος προέβλεψε την λύσιν και επί παραχωρήσεως της χρήσεως του ακινήτου, δεδομένου ότι ούτω πως επέρχεται παράβασις των συμβατικών όρων, εφ' όσον τρίτον πρόσωπον, μη δικαιούμενον εκ της συμβάσεως ποιείται χρήσιν του μισθωτικού ακινήτου, το οποίον σκοπόν έχει να ικανοποιή τας ανάγκας του μισθωτού και μόνον.

Ο τελευταίος εκρίθη ως κατάλληλος δια την μισθωτικήν σχέσιν, η ταυτόχρονος δε χρήσις υπό πλειόνων προσώπων επιφέρει πιθανότητας μείζονος φθοράς, η οποία αντανακλά εις το όλον μίσθιον. Το επιλαμβανόμενον δικαστήριο δικαιούται να ελέγξη την βασιμότητα των λόγων της καταγγελίας και εφ' όσον θεωρηθούν ως αποδεδειγμένοι να διατάξη την απόδοσιν της χρήσεως του ακινήτου.

Επειδή κατά άρθρον 1509 ΑΚ, ως ισχύει μετά την τροποποίησιν δια του ν. 1329/1983, "η παροχή περιουσίας στο τέκνο από οποιονδήποτε γονέα του είτε για τη δημιουργία ή τη διατήρηση οικονομικής αυτοτελείας είτε για την έναρξη ή την εξακολούθηση επαγγέλματος αποτελεί δωρεά μόνο ως προς το ποσό που υπερβαίνει το μέτρο ...". Εκ της διατάξεως ταύτης αποδιδούσης το προΐσχύον δίκαιον προ της τροποποιήσεως προκύπτει ότι δια ταύτης ρυθμίζεται ως περιουσιακή παροχή των γονέων προς το τέκνον

χάριν της δημιουργίας ή διατηρήσεως οικονομικής αυτοτελείας ή δια την έναρξιν ή εξακολούθησιν επαγγέλματος επί σκοπώ των του βίου αναγκών. Ομιλών ο νόμος περί παροχής περιουσίας εις το τέκνον εννοεί προφανώς περιουσιακήν παροχήν, προερχομένη εκ της ίδιας περιουσίας του πατρός ή

μητρός, ουχί δε τοιαύτην εξ αλλοτρίας περιουσίας, εφ' όσον επ' αυτής δεν

υφίσταται δικαίωμα διαθέσεως υπ' οιαδήποτε μορφήν (Μπαλή, Οικογ.Δικ. 1961 § 147 Σπυριδάκη, Οικογ.Δ, 1983 σελ. 257 άρθρον 52 Σχεδίου Αιτιολογική Εκθεσις Γαζή σελ. 266, Εισαγωγή ισότητας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και Ελλήνων εις τον ΑΚ, 1979 έκδ. Ενθ. τυπογραφείου). Περαιτέρω κατά το άρθρον 21 §1 του Συντάγματος του 1975 "η

οικογένεια,

ως θεμέλιον της συντηρήσεως και προαγωγής του Έθνους, ως και ο γάμος, η

μητρότης και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασίαν του Κράτους".

Η

διάταξις αύτη προστατεύει μεν την οικογένειαν, κατοχυρώνει τον θεσμόν και επιτάσσεται η επίδειξις εμπράκτου φροντίδος υλικώς και ηθικώς, εφ'

όσον αποτελή το θεμέλιον συντηρήσεως και προαγωγής του Έθνους, πλην όμως η προστασία αύτη κρίνεται εντός των πλαισίων του Συντάγματος και των βάσει αυτού εκδιδομένων νόμων, δι' ων ρυθμίζονται αι σχέσεις των πολιτών και ενίοτε περιορίζονται αι δραστηριότητες χάριν του γενικού συμφέροντος και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Δικαιώματα ρυθμιζόμενα δια

νόμου κρινομένου συνταγματικού δεν δύνανται να αρθούν ή περιορισθούν δια προβολής ατομικής αξιώσεως, εφ' όσον ο κοινός νομοθέτης ρυθμίσα την ανακύψασαν διαφοράν έλαβεν υπ' όψιν του τα αντικρουόμενα συμφέροντα

και προέβη εις αξιολόγησιν και ιεράρχησιν των αξιών. Η προστασία της οικογενείας συγκεκριμένως και ειδικώς δεν πρέπει να θίγη τα αναγνωρισμένα δικαιώματα εις ετέραν τοιαύτην, εφ' όσον η οικονομική ελευθερίας δράσεως και επιχειρηματικής πρωτοβουλίας απαιτή εξισορρόπησιν των εκατέρωθεν προβαλλομένων εις δεδομένον τόπον και χρόνον. Και ναι μεν τα τέκνα έχουν ανάγκην προστασίας εκ μέρους των γονέων, όμως η τοιαύτη προστασία δέον, όπως μη προσκρούη εις ανεγνωρισμένα δικαιώματα τρίτων, τα οποία προστατεύονται νομοθετικώς και δη έχουν περισταλή αι εξουσίαι δια δεσμεύσεως ασκήσεως των προβαλλομένων αξιώσεων (Γ. Κασιμάτη, το ζήτημα της **τριτενέργειας** των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Η ισότητα των φύλων και ο θεσμός της οικογένειας στην ελευθερίαν τελευταίας βουλήσεως. Το Σύνταγμα 1981 τόμ. 7 σελ. 1 επ. Procopios Pavlopoulos, La protection de l' enfant en

droit constitutionel grec. (Travaux de l' Association. Henri Capitant,

tom. XXX (1979) σελ. 656-665. Μορφήν μερικής δεσμεύσεως της οικονομικής

ελευθερίας αναγνωρίζει και το άρθρον 5 § 1 του Συντάγματος του 1975, εφ' όσον ρητώς προβλέπεται άμεσος περιορισμός, αν εκ της δράσεως ταύτης

προσβάλλωνται τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζεται το Σύνταγμα

ή τα χρηστά ήθη (ΣτΕ 630/1979, Το Σύνταγμα Τομ. 6 (1980) σελ. 153). Η διάταξις του άρθρου 5 § 1 του Συντάγματος τεθείσα το πρώτον εις το Σύνταγμα του 1975 είχε αναγνωρισθή θεωρητικώς και νομολογιακώς (Σβώλου

- Βλάχου Τόμ. Α' σελ. 324). Ως έκφρασις της ελευθερίας της προσωπικότητος επεχωρίσθη δε ταύτης ίνα δοθή εντονώτερος χαρακτήρ του ειδικωτέρου δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας και προδιαγραφούν σαφέστερον αι επί μέρους εκδηλώσεις (Αρ. Μάνεση Α. Τομ. Ελευθερία

σελ.

119, Τάχου Διοικ. Οικ. Δικ.1979 σελ. 142, Αθ. Λιακόπουλου, Οικονομική Ελευθερία, αντικείμενον προστασίας στο Δίκαιον του ανταγωνισμού, 1981 σελ.67 σημ. 2, Δαγτόγλου, Γνμ. ΝοΒ 29 (1981) σελ. 1385). Εν προκειμένω

απεδείχθη ότι η παραχώρησις της χρήσεως μερικώς του μισθίου υπό του μισθωτού εις την εταιρείαν, συσταθείσαν υπό των δύο ενηλίκων τέκνων του

μισθωτού, ήδη ανεξαρτοποιηθέντων επαγγελματικώς κια ασκούντων ιδιαιτέραν επιχείρησιν εμπορίας, διατηρούντων και κατάστημα εις Χαλάνδριον Αττικής από του έτους 1981 και αυτοτελώς οικονομικώς ενεργούντων συνιστά παράβασιν των συμβατικών υποχρεώσεων και της διατάξεως του άρθρου 6 § 1 Ν.813/1978, εφ' όσον οι ποιούμενοι χρήσιν του μισθίου έστω και μερικώς επωφελούνται δαπάνης εις βάρος του εκμισθωτού, ο οποίος απέβλεψεν εις την δέσμευσιν της περιουσίας του δια

της συμβάσεως της μισθώσεως δι' ωρισμένου μισθώματος και δι' ωρισμένον

μόνον πρόσωπον, όπερ έκρινε κατάλληλον άνευ συγχρήσεως μεθ' ετέρων προσώπων, τα οποία άνευ δαπάνης εμφανίζουσι εις το καταναλωτικόν κοινόν

ως διατηρούντα το μεν εμπορικόν κατάστημα, το δε εντεύθεν επαυξάνεται η

οικονομική των πίστις και διευρύνεται ο κύκλος της εμπορικής δραστηριότητας. Η υφ' ετέρου δε μερική χρήσις του μισθίου, μη υφισταμένης υποχρεώσεως του εκμισθωτού, συνιστά ευθείαν και άμεσον παράβασιν, μη αντικρουωμένη εις τας προδιαληφθείσας διατάξεις του Συντάγματος. Ταύτα, όθεν, δεξάμενον και το δικάσαν δικαστήριον ορθώς τον νόμον ηρμήνευσε και απορριπτέοι ελέγχονται οι πρώτος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος λόγοι της εφέσεως, απορριφθή δε εν των συνόλω και

καταδικασθή ο εκκαλών εις την δικαστικήν δαπάνην του εφεσιβλήτου.

